

Дем'янчук М.А.

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

*Станкова В.В.*студентка 2 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Об'єктивний процес формування ринкового середовища висуває на перший план проблему забезпечення ефективного функціонування фінансових установ і їх швидкої адаптації до нових умов. У зв'язку зі стрімкими змінами у всіх галузях нашої держави постає питання про недостатній, тобто, сталий розвиток фінансових установ в Україні та економіки загалом. В цих умовах виникає гостра необхідність в розвитку основних фінансових установ, що призведе до безпосереднього підняття рівня економіки.

Теоретичні, методичні, економіко-організаційні питання оцінювання сталого розвитку фінансових установ стали провідними темами досліджень відомих іноземних та вітчизняних вчених-економістів, таких як: Фурман М., Гуцал І., Чайковський Я., Івасів Б., Калинець К., Коробова Г., Зайчук Б., Нікітенко С., Семендяєва В., Самолов Г., Семенюта О., Криволапов А., Орел М., Печера С., Шалаєва Л. та інші.

Метою роботи є виявлення проблем сталого розвитку фінансових установ України.

Аналіз наукової літератури з вивчення сталого розвитку фінансових установ [1-5] дозволяє з'ясувати, що під сталим розвитком слід розуміти розвиток, що задовольняє потреби нинішнього покоління і не шкодить можливостям майбутніх поколінь задовольнити їхні потреби за рахунок забезпечення взаємодії економічної, соціальної та екологічної сфер.

Головною умовою сталого розвитку є досягнення ринкової рівноваги, тобто такої симетричності процесів, що збалансовує деструкцію і відновлення, розпад і з'єднання, розподіл і інтеграцію [1].

Головною метою переходу України до сталого розвитку є забезпечення високої якості життя нинішнього і майбутніх поколінь на основі збалансованого розв'язання проблем соціально-економічного розвитку, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природно-ресурсного потенціалу держави. Необхідність розв'язання проблеми на макрорівні та їх комплексність визначають провідну роль держави при переході на шлях сталого розвитку. Державне регулювання повинно відповідати концептуальним уявленням про функціонування господарського комплексу в межах екологічного простору країни, національну безпеку, суспільну мораль, духовні та культурні цінності суспільства [2].

На сьогоднішній день існують на фінансовому ринку такі установи: страхові компанії, ломбарди, недержавні пенсійні фонди та фондові біржі, які покликані забезпечувати ліквідність фінансових активів, з якими вони працюють, а також функцію можливості накопичення багатства.

В ході дослідження найбільш перспективними установами фінансового ринку є:

- *страхові компанії* – діють на страховому ринку, де об'єктом купівлі-продажу (товаром) є страхова послуга та на якому формується попит і пропозиція на неї, а основною метою є забезпечення безперервності процесу суспільного відтворення через продаж специфічної фінансової послуги (страхової гарантії), що здійснює матеріальну компенсацію шкоди (збитку), яка заподіяна майновим інтересам страхувальників у результаті настання подій [3]. Розвиток страхових компаній є багатообіцяючим, оскільки їх послуги є актуальними і попит на них не знизиться, адже надання страхових послуг є одним з методів захисту від збитків;

- *ломбарди* – є небанківською кредитно-фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений термін і під відсоток, зберігання речей та надання супутніх послуг, пов'язаних з діяльністю ломбарду [4]. Ломбардний бізнес характеризується досить високою привабливістю для непрофесійних інвесторів: такі фірми сприймаються як прибуткові і прості в управлінні, які не потребують великих інвестицій.

До менш перспективних структурних елементів можна віднести:

- *фондові біржі* - це частина ринку капіталів, де здійснюються емісія, купівля і продаж цінних паперів, в якому безпосередніми учасниками є емітенти, інвестори в цінні папери, саморегулюючі організації професійних учасників ринку [5]. Фондові біржі є менш перспективними за страхові компанії та ломбарди, оскільки вони розраховані на більш вузьке коло учасників;

- *недержавні пенсійні фонди (НПФ)* – фінансові установи, призначені для накопичення коштів на додаткову недержавну пенсію та здійснення пенсійних виплат учасникам фонду.

Об'єктивними чинниками, які стають на перешкоді розбудови системи НПФ, є [6]:

а) недостатня розвиненість національного фондового ринку, що не дозволяє в повному обсязі реалізовувати усі потенційні можливості використання заощаджень населення (втілених у формі пенсійних активів) в інвестиційних процесах;

б) недосконалість законодавчого забезпечення інвестиційної діяльності НПФ, що відображається у дещо жорстких обмеженнях вкладання активів фондів у різні фінансові інструменти інвестиційних процесів;

в) недостатня інформованість населення про саму сутність НПФ та переваг участі у даних фондах.

Враховуючи всі ці недоліки можна зробити висновки, про те, що в

Україні немає достатнього рівня економіки, на основі якого можливе буде ефективне існування та функціонування НПФ, які в свою чергу є необхідними для повноцінного розвитку економіки.

Таким чином, першочерговим завданням є підвищення ліквідності та прозорості фінансового ринку України, а ознаками його сталого розвитку мають бути:

- концентрація фінансових інститутів і диверсифікація фінансових інструментів, з одночасними рестрикціями щодо переміщення спекулятивного капіталу;

- підвищення рівня внутрішньої конкуренції між фінансовими інститутами та їх конкурентоспроможності у міжнародному порівнянні;

- легітимізація угод, розширення місткості організованого ринку та зростання його капіталізації;

- поширення традиційних (масових) фінансових послуг і продуктів, з одночасним впровадженням новацій у сфері фінансового сервісу;

- збалансування чинних і розробка необхідних нових законодавчих і підзаконних актів фінансового права, і в першу чергу - тих, які стосуються захисту законних прав власності як великих, так і міноритарних інвесторів;

- модифікація засобів державного регулювання з активнішим використанням можливостей учасників ринку; для згладжування ринкової циклічності доцільно переорієнтовуватися з моніторингу за дотриманням нормативів на моніторинг оцінки і на попередження ризиків у діяльності фінансових установ.

Література:

1. Фоміна М.В. Сталий розвиток в умовах глобалізації: протиріччя та чинники / М.В. Фоміна // Сталий розвиток економіки: всеукраїнський науково-виробничий журнал. - №7'2011 (10). – С.6-11.

2. Про Концепцію переходу України до сталого розвитку: проект Постанови від 02.07.2004 № 5749 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>

3. Фурман В.М. Страховий ринок в Україні: проблеми становлення та стратегія розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. степеня д-ра екон. наук. / В. М. Фурман. – К.: Державна установа “Інститут економіки та прогнозування НАНУ”, 2009. – 36 с.

4. Большаков С.В. Основи управління фінансами: навч. посіб. / С.В. Большаков. - М.: ІД ФБК - ПРЕС, 2010. - 368 с.

5. Програма дій “Порядок денний на 21 століття” / Переклад з англійської: ВГО “Україна. Порядок денний на 21 століття”.— К.: Інтелсфера, 2010.— 360 с.

6. Бабірад М.М. Особливості інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні / М.М. Бабірад // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Випуск 19.3. – С. 157-163.